

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a Magyar-Szlovák Kisebbségi Vegyes Bizottság II. üléséről

1999. szeptember 29-én Pozsonyban került sor a Magyar-Szlovák Kisebbségi Vegyes Bizottság II. ülésére.

I.

A Felek kölcsönösen tájékoztatták egymást a Magyar-Szlovák Kisebbségi Vegyes Bizottság 1999. február 8-i budapesti alakuló ülésén elfogadott Jegyzőkönyv ajánlásainak megvalósításáról.

A szlovák kormány az 1999. április 28-i 321. sz. határozatában tudomásul vette az alakuló ülésről szóló jelentést és az egyes tárcák minisztereinek feladatul szabta a bizottság ajánlásaiból következő teendők végrehajtását.

A magyar kormány az 1999. május 28-i 2121. sz. határozatában az illetékes tárcák feladatául tűzte ki a bizottság alakuló ülésének ajánlásaiból következő tennivalókat

A Felek megállapítják, hogy mindkét ország kül- és belpolitikájának előterében az európai integráció, a jószomszédi kapcsolatok fejlesztése, a regionális együttműködés – különös tekintettel annak visegrádi formájára - és a kisebbségek helyzetének javítása áll.

A magyar-szlovák kisebbségi vegyes bizottság üdvözli a két kormány által, a regionális együttműködés kérdéseivel foglalkozó vegyes bizottság felállítására tett javaslatot, melynek feladata, hogy a határmenti területek és eurorégiós kapcsolatok fejlesztésére vonatkozó átfogó koncepciót dolgozzon ki, figyelembe véve a schengeni egyezmény várható hatásait is.

A bizottság megállapítása szerint előrelépés érzékelhető a kölcsönös együttműködés fejlesztésében a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogvédelme terén, hangsúlyossá vált a kétoldalú megértés és tolerancia azon közös érdekű kérdések megítélésében, ahol a vegyes bizottság jelenti a legmegfelelőbb keretet.

A magyar Fél elismeréssel nyugtázta, hogy a szlovák kormány jelentős erőfeszítéseket és konkrét lépéseket tett az előző kormány által előidézett kisebbségi jogsérelmek orvoslására, ami jó hatással volt a magyar nemzetiségű lakosság általános közérzetére és a két ország közötti kapcsolatokra. Ugyanakkor úgy ítéli meg, hogy e téren vannak még teendők. Sajnálattal állapítja meg, hogy nem született olyan kisebbségi

nyelvhasználati törvény, amelyet a szlovákiai magyarság politikai képviselője is elfogadott volna. Reményét fejezi ki, hogy a szlovák Fél a további jogalkotás során a törvény meglévő fogyatékoságait korrigálja.

A szlovák Fél a kisebbségi nyelvhasználatról szóló törvényt a nemzeti kisebbségek helyzetének javítása irányába tett fontos lépésnek tartja. Meg van győződve arról, hogy az említett törvény teljesíti az alkotmányos követelményeket és a nemzetközi normákat, s ezt a tényt pozitívan értékelték az európai intézmények is. A gyakorlat a törvényalkotás legjobb próbája, éppen ezért a szlovák Fél ilyen értelemben elemzi a kisebbségi nyelvhasználatot.

A magyar Fél vállalt kötelezettségének tekinti a magyarországi kisebbségek parlamenti képviselője kérdésének megoldását. Ennek érdekében az Országgyűlés Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottsága a kisebbségi törvény, illetve a kérdéskört érintő további törvények - amelyek a parlamenti képviselőket biztosítják - szükséges módosítására ad hoc bizottságot hozott létre. Több, lehetséges megoldást biztosító törvénytervezetről szakmai vita folyik. A szlovák Fél annak a reményének ad hangot, hogy a Magyar Köztársaság még ebben a választási ciklusban teljesíteni tudja fenti kötelezettségét.

A Felek megállapították, hogy a Vegyes Bizottság alakuló ülésének döntései felélénkítették az érintett tárcák tevékenységét, amelyek foglalkoztak a kormányhatározatokban megjelölt feladatokkal, s ennek köszönhetően konkrét eredmények születtek. A vegyes bizottság néhány ajánlásának megvalósítása hosszabb időt igényel. A bizottság ezért fontosnak tartja az előző ülés aktuális ajánlásainak napirenden tartását a továbbiakban is.

II.

A kisebbségi vegyes bizottság első ülésén elfogadott ajánlások végrehajtásának értékelése

1. A Felek megállapítják, hogy a Magyarországra kihelyezendő szlovák egyetemi tagozat iránt a magyarországi szlovák kisebbség részéről nem merült fel igény. A Szlovák Köztársaság jogrendszere lehetővé teszi külföldi egyetemek és főiskolák kihelyezett tagozatainak létrehozását és működtetését a Szlovák Köztársaság területén.

A Szlovák Köztársaság területén működő kihelyezett magyar egyetemi, illetve főiskolai tagozatok első akkreditálási kérelmeit elutasították. A szlovák Oktatási Minisztérium javasolja az említett magyar főiskolák és egyetemek kihelyezett tagozatainak az akkreditációs kérelmek ismételt benyújtását, mely a Szlovák Köztársaságban való működésükhöz szükséges.

2. A bizottság megállapítja, hogy a magyar nyelven oktató iskolák számára a pedagógusok, teológusok, hitoktatók, népművelők és könyvtárosok magyar nyelvű képzésének feltételeit a szlovák Fél a megfelelő intézményi szint megteremtésével még nem alakította ki. Jelenleg folyik ennek a képzésnek és a magyar kisebbség igényeinek vizsgálata. Az elemzés során megvizsgálják egy kar létrehozásának lehetőségét is a magyar tannyelvű iskolák pedagógusainak képzésére Szlovákiában. A szlovák Oktatási Minisztérium a fenti elemzés alapján 1999. október 30-ig a szlovák kormány elé terjeszti a feladat megoldásának koncepcióját.
3. A közoktatásról szóló törvény 1999. június 22-i módosításának eredményeképpen a kisebbségi oktatást is érintő változások nagyrészt megteremtették a korszerű, a magyarországi szlovákság számára is elfogadható tartalmi fejlesztés jogi és szervezeti kereteit. Ebben a törvényben a szlovákiai kisebbségi oktatás számára jelentős a kötelező óraszámok 10 %-kal való megemelésének lehetősége a kisebbségi iskolákban. A kerettantervek kidolgozását az Oktatási Minisztérium által megbízott kisebbségi szakemberekből álló bizottság irányítja. A magyar Fél biztosítja a törvényhez kapcsolódó, a magyarországi szlovákság igényeinek megfelelő végrehajtási utasítást.
4. A Szlovák Köztársaság teljesíti azon ajánlást, amely a Szlovák Televízió vételi lehetőségeit biztosítja a Magyar Köztársaság területén. A Szlovák Köztársaság kormányának intézkedéséről a szlovák Fél a bizottság következő ülésén ad tájékoztatást. A magyar hatóságok dolgoznak a szlovák közszolgálati televízió Magyarország területén való vételének lehetőségein. A probléma végleges megoldása - amely a műholdas adás megteremtését jelentené - költséges lenne. A probléma megoldásáról tárgyalások folynak.
5. A magyar-szlovák kormányközi kulturális, oktatási, tudományos, sport- és ifjúsági együttműködési Egyezmény-tervezet egyeztetésére, véglegesítésére 1999. októberében, Pozsonyban kerül sor. Az említett egyezmény aláírására 1999. végén kerülhet sor.
6. A magyar Belügyminisztérium, Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium, Gazdasági Minisztérium, a Phare Programokat Koordináló Tárca Nélküli Miniszter Hivatala és a szlovák szakminisztériumok által létrehozott vegyes bizottságok tevékenységének fontos eleme a határon átnyúló kapcsolatok fejlesztése. Az 1998 decemberében tartott belügyminiszteri találkozón a magyar Fél felvetette egy, a határokon átnyúló együttműködést szabályozó egyezmény létrehozásának gondolatát. A Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma kidolgozta a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya közötti, a határokon átnyúló együttműködés támogatásáról szóló egyezmény-tervezetét. A tervezetet a szlovák Fél átadta a magyar Félnek, aki azt tanulmányozza. A határmenti együttműködés elősegítése érdekében fontos lépések történtek a Phare-program keretében is (pl. Phare CBC-program Pénzügyi Megállapodása,

amelyet Magyarország, Szlovákia és Ausztria 1998. január 28-án Budapesten írt alá).

1999-ben az EU 2,2 millió eurót biztosít a Magyar-Szlovák kétoldalú Phare CBC-program támogatására. dr. Pavol Hamzík miniszterelnök-helyettes és dr. Boros Imre miniszter által 1999. május 3-án aláírt memorandum alapján.

7. A magyar Külügyminisztérium elkészítette a kassai főkonzulátus létesítésére vonatkozó kormány-előterjesztés tervezetét, a tárcaközi egyeztetésére 1999. októberében kerül sor.

A Szlovák Köztársaság Külügyminisztériuma kormány-előterjesztést készített a Szlovák Köztársaság békéscsabai főkonzulátusa létesítéséről, amelynek tárcaközi véleményezése folyik. A Szlovák Köztársaság Kormánya a javaslatot megtárgyalja, majd értesítik a magyar Felet.

8. A Felek egyetértenek abban, hogy a határátkelők száma megfelel mindkét ország jelenlegi pénzügyi lehetőségeinek. A jövőben mérlegelni fogják újabb átkelőhelyek megnyitásának lehetőségét. Jelenleg mindkét Fél arra törekszik, hogy a meglévő határátkelőhelyeken az Európai Unió elvárásainak megfelelően megteremtse a határforgalom-ellenőrzés feltételeit. A kérdéskört az illetékes vegyes bizottságok figyelemmel kísérik.

9. A Szlovák Köztársaság 1999. február 23-án aláírta a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját, kijelentve, hogy a ratifikálás során elkötelezi magát 20 rendelkezés betartására, beleértve a Charta által külön meghatározott rendelkezéseket is. Jelenleg a Szlovák Köztársaság parlamentjében folyik az említett nemzetközi dokumentum ratifikációjának jóváhagyása. A magyar Fél megállapította, hogy a Szlovák Köztársaság a dokumentumhoz való csatlakozáshoz szükséges minimális rendelkezést fogadott el.

A magyar Fél már elfogadta és ratifikálta a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját.

A magyar Fél átadta írásban a szlovák Félnek a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája, valamint a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény végrehajtásáról készült jelentéseket. A szlovák Fél szintén átadta a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény végrehajtásáról készült jelentést.

A szlovák Fél tájékoztatta a vegyes bizottságot a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartájának elfogadásához kialakított menetrendről, beleértve a kormány általi megtárgyalást is.

10. Az Esztergom és Párkány közötti Duna-híd felújításáról szóló magyar-szlovák kormányközi megállapodást 1999. szeptember 16-án írta alá a két ország miniszterelnöke. A híd újjáépítésének befejezését 2001-re tervezik. Az újjáépítés költségeit fele részben a PHARE-program forrásaiból fedezi a magyar és a szlovák Fél.

11. A szlovák parlament 1999. július 10-én fogadta el a Szlovák Köztársaságban élő nemzeti kisebbségek nyelvhasználatát szabályozó 1999/184.sz. törvényt, amely 1999. szeptember 1-jén hatályba lépett.
12. A Szlovák Köztársaság éves költségvetése a Kulturális Minisztériumnak és a kerületi hivataloknak célirányosan elkülönített pénzügyi forrásokat biztosít a kisebbségi kultúrák támogatására.
1999-ben a szlovákiai magyar kisebbségi kultúrát pályázati rendszer keretében 23,5 millió szlovák koronával támogatta, amely a teljes összeg 50,6 %-át jelenti.
A szlovákiai magyarok államilag fenntartott kulturális intézményeinek működtetését a szlovák Kulturális Minisztérium és a kerületi hivatalok költségvetése biztosítja.
A helyi önkormányzatok (városok és községek) által létesített intézmények nem szerepelnek az állami költségvetésben.
A szlovákiai magyar társadalmi szervezetek és egyesületek működési költségeinek biztosítása továbbra sem megoldott, ezért ezt a kérdést a jövőben a szlovák Kulturális Minisztérium a Pénzügyminisztériummal közösen fogja megoldani.
13. A magyarországi szlovákok kulturális identitásának erősítését szolgáló forrásokat a központi költségvetés fedezi. Ezek döntő hányadát a települési önkormányzatok kapják, a kisebbség kulturális igényeinek kielégítését szolgáló intézmények - könyvtár, művelődési ház, múzeum és egyéb közgyűjtemény - fenntartására. Ez ebben az évben összesen 175.000.000,-Ft. Az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke megállapította, hogy a szlovák kisebbség pénzügyi igénye Magyarországon teljes mértékben nincs teljesítve.
14. A szlovák kormányprogram alapján 1999. április 1-jétől visszaállították a magyar kisebbségi kultúra intézményeinek jogalanyiságát.

III.

A bizottság javaslatai

1.) Általános kérdések

- 1.1. Létrehozni egy kétoldalú munkacsoportot, mely a kisebbségi témakörben összefoglalja az alapszerződés megvalósításával, a nemzetközi dokumentumok (Helyi Önkormányzatok Európai Chartája, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája, a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény, a Területi Önkormányzatok és Hatóságok Határokon Átívelő Együttműködésről szóló Európai Keretegyezmény és annak kiegészítő jegyzőkönyvei) elfogadásával és megvalósításával kapcsolatos eddigi tapasztalatokat, valamint az ezekkel összefüggő feladatokat. A magyar Fél kezdeményezése alapján a munkacsoport

értékeli a nemzeti kisebbségek nyelvhasználatának jogi helyzetét a Szlovák Köztársaságban.

- 1.2. Lehetővé tenni a magyarországi szlovák nemzeti kisebbség képviselőinek és a szlovákiai magyar kisebbség képviselőinek részvételét az összes magyar-szlovák vegyes bizottságban.
- 1.3. Minden naptári év június 30-ig kölcsönösen megküldeni az állami költségvetésből a magyarországi szlovák nemzeti kisebbségi, illetve a szlovákiai magyar kisebbség támogatására fordított pénzügyi eszközökről szóló tájékoztatót.
- 1.4. Az EBEÉ 1990. június 29-i Koppenhágában lezajlott tanácskozásán készült dokumentum 32/2 pontja alapján elemezni a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek egyesületeinek finanszírozási módjára irányuló törvényalkotási szándék kezdeményezésének lehetőségét.

2.) Iskolaügy és oktatás

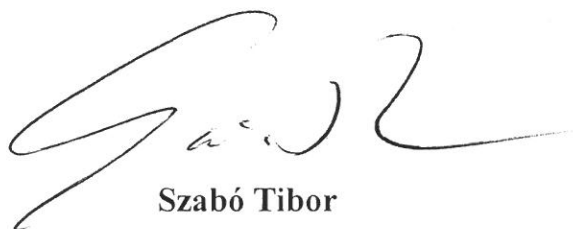
- 2.1. Megújítani a szlovák és magyar történészekből álló bizottság tevékenységét, melynek feladata - egyebek mellett - egy módszertani kézikönyv kidolgozása a szlovákok és a magyarok közös történelméről, a célból, hogy összehangolható legyen a történelem oktatása a Szlovák Köztársaság és a Magyar Köztársaság iskoláiban.
- 2.2. Előkészíteni az iskolai végzettséget, tudományos és akadémiai címeket és fokozatokat igazoló dokumentumok kölcsönös elismeréséről szóló egyezményt.
- 2.3. Kidolgozni és jóváhagyni a Magyar Köztársaságban szlovák nyelven oktató tanítók rendszeres továbbképzésének tervét a Szlovák Köztársaság oktatási rendszerén belül.
- 2.4. A teljes iskolaév során biztosítani a Szlovák Köztársaságban a magyarországi szlovák nemzetiségű gyerekek számára kéthetes turnusokban való részvételt az "Erdei iskola"-programban.
- 2.5. Összeállítani és jóváhagyni azon tankönyvek és oktatási segédeszközök listáját, amelyek a Szlovák Köztársaságban a Magyar Köztársaságból, illetve a Magyar Köztársaságban a Szlovák Köztársaságból a nemzetiségi iskolákban használatosak és biztosítani ezek vám- és illetékmentességét.
- 2.6. Keresni a komáromi Kálvin János Teológiai Akadémia egyetemi karrá történő alakításának lehetőségeit.

3.) Kultúra

- 3.1. Biztosítani a magyarországi szlovák nemzeti kisebbség regionális kulturális központjai tevékenységének feltételeit.
- 3.2. Pénzügyileg biztosítani a Szlovák Kutató Intézet állandó működését a Magyar Köztársaságban és biztosítani a magyar kisebbség Dokumentációs Központjának működését a Szlovák Köztársaságban.
- 3.3. Biztosítani, hogy az illetékes intézmények megfelelő figyelmet fordítsanak azon műemlékek megóvására, melyek a közös történelemre emlékeztetnek.

Készült 1999. szeptember 29-én Pozsonyban magyar és szlovák nyelven, mindkét nyelvű változat azonos érvényű.

A magyar tagozat elnöke,
Németh Zsolt megbízásából:

Szabó Tibor

A szlovák tagozat elnöke:

Ján Figel